

llangardaix') no tindria solta semàntica i encara caldria admetre-hi haplogogia i una variant en contradicció de la *u* de *lluert*.

Bé cal admetre, doncs, que hi ha també aquí un NP germànic; al començament hi ha d'haver l'arrel AG- tan fecunda (74 noms en Först.), que és sovint AK- obeint a normes germàniques (AGILA / AKILA etc.), especialment davant *b* aspirada, però no és clar com s'explica l'element -ER-.

Es veuen dos camins. El tan conegut EKHard, format amb el prolífic component -HARD, satisfaria si tingués una variant *berd*, que no consta gaire: per més que en lloc de gòt. *hardus*, angl. *hard*, no manca en a. al. ant. una variant metafònica *berti*, però *bart* és més normal, per ventura s'hi contaminà el nom del 'pastor': al. *hirt*, gòt. *hairdeis*.

D'altra banda potser es tracta més aviat d'un cpt. amb el fecundíssim HILDI, car així sí que tindriem *é* romànica (la de tants noms en -*eldis*), però seria amb *l*, l'altra consonant líquida, en lloc de *r*. En efecte ARKILDIS fou un nom molt copiós: una dotzena de testimonis en Först. (22), des del S. VII (Políptic de Reims etc).

En definitiva crec que realment s'encreuaren els dos elements parònims -HARD i -HELD donant el -*berd* que busquem. De fet no manquen alguns testimonis d'aquesta combinació -ERDI, ja en fonts germàniques (Först. 302): hi ha el fem. *Bilierdis* en un text teutònic, del S. XI, en lloc del més comú *Beliardis*, a. 1053, a la *Hist. de Lgd.* II, 187; i en el Först. (750-751) observo *Nabtherd*, *Sabtherd*, *Suenerd*, *Imnerdus* i els femenins *Waimerdis* i *Gasterde*.

Tot deixant en suspens alguns detalls menors per a judici dels germanistes especialitzats, podem mirar com cosa esbrinada aquell *Vilert* provinent del més antic *Vila Azert*, provat per la coincidència de les mencions dels SS. X-XIV, el qual surt de VILLA *AKERDI, formació germànica en la qual és versemblant que se superposessin ËKHARD i AKHILDI; ja hi ha casos de la *t* germànica en *berti* i és sabut que els nostres oïen com sordes les oclusives sonores del germànic (V. les proves que en dono en els art. *Colobor* i *Conte* supra, que es poden augmentar amb grapats de casos com *Cartila* < GARDILA a. 992; Mas, *N.H.Bna.* IV, 152).

¹ Era deturpació per influència dels trivials noms en -*verd*.

VILLOSSA

Veïnat en el Gironès, una dotzena de k. a l'ENE. de Girona, agre. al mun. de Sant Martí Vell.

PRON. (a) *bilçsə*, allí mateix amb *ss* i sense article; és infundada la forma *La Vilosa*, que li donen els nomenclàtors i geografies (fins *GGC* 321, i *Enci. Cat.*):

comprovat a tota la rodalia, passant el 1971 pel mateix caseriu de cases escampades, uns 70 hab., puja jo mateix de Sant Martí Vell als Àngels, per Can Noves (0h20 amunt de Sant Martí) i per Valldèmia.

D'aquí ve el cognom *Vilossa*, que fou el del valent general defensor de Cambrils contra les tropes de Felip IV (el mx. que el juriconsult coetani Rafel de V.). El *DAG.* documenta aquest nom a Bna. 1654 (*BABL* XVII, 39) i *AlcM* a 4 pobles gironesos; però també ells (i Rovira i Virgili en un treball històric sobre el nostre general) li rescriuen malament el nom amb -*s* simple.¹

ETIM. sens dubte derivat compost de *Vila*, però la formació no és clara.

a) Sembla un derivat amb el sufix esporàdic -*ös*, -*össa*, del qual aplego testimonis gascons i catalans, en *PVArGc.* 240, § 144; potser el cas dels catalans femenins i dels apel·latius catalans: *terròs*, *carcabòs*, *bigòs* i altres toponímics, espt. *Picòssa*, nom genèric designant tossal ample i de mitjana altura, molt repetit des de l'Ebre (*La Picòssa* de Móra) fins al Túria; com que aquest NL funciona com una espècie d'augmentatiu-despectiu de *pica* 'gran puig' (*Pica d'Estats*, *P. de Canigó*) no deixa d'haver-hi un bon paral·lelisme, entre aquest i *Vilossa* al costat de *vila*. No és ben convincent donat el caràcter excepcional d'aquest sufix, i la seva especial índole afectiva.

b) S'hi pot comparar els mots oc. ant. *laus*, *laussa* «abandonné, vacant» i *eslaus* 'sobreixidor d'un estany', que vénen del ll. LAPSUS, EX-LAPSUS. Com que el cat. respon amb *ò* al diftong occità *au*, això no és estrany que s'estengui al cas de *aus* < APS encara que sigui un diftong secundari, car realment n'hi ha un testimoni en *còs* (d'agulla) = oc. *caus* CAPSUS. Llavors suposariem si *Vilossa* pot venir de VILLA LAPSA 'mas decaigut, mig arruïnat'. Només caldria admetre haplogogia de *la-la*.

c) I posats a comptar amb haplogogies, també ho podríem relacionar amb el nom de *Les Llosses*, poble del Ripollès i altres noms de ferreries, derivats del verb *llossar* 'esmolar les eines agrícoles', del verb celtoide *LAUCIDARE (*DECat.* s. v. *llossar*). Com que *Les Llosses* deu ser contracció de *Lòçe(d)as* imaginariem aquí, en singular, *Vila-lòssea*, contret en *Vilossa*. En algun sentit té avantatge sobre la via (b) pel fet de basar-se en l'origen d'un NL català, no hipotètic; i el desavantatge, que essent català aquest verb, havia de tenir /palatal des d'antic, doncs haplogogia més forçada.

En conclusió, en totes tres vies trobem avantatges i objeccions contrapesen fins al punt de fer imprudent la tria, i 'exclusió de les altres'. Si tinguéssim documentació antiga (però han estat en va tots els escorcolls que he fet) una grafia amb -*ç*- o amb -*s*- per poc antiga que fos, decidiria: la *s* a favor de (b) i la *ç* a favor d'una de les altres.